

การจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Information Commons for Roi Et Rajabhat University Library

จิรัชยา วิชิตมงคล¹ และ ฉันทนา เวชโอสถศักดิ์²

Jiratchaya Wichitmongkol¹ and Chanthana Wechosotsakda²

Received : 30 เม.ย. 2564

Revised : 29 มิ.ย. 2564

Accepted : 29 มิ.ย. 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 653 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 2 คน บรรณารักษ์ จำนวน 3 คน อาจารย์ จำนวน 164 คน นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 103 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 381 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 653 คน ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อด้านบุคลากรว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด โดยนักศึกษามีความคิดเห็นต่อบุคลากรคือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถและทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นต่อด้านบุคลากรคือ บุคลากรช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาในการให้บริการด้วยความรวดเร็ว

ความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ของนักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่านักศึกษามีความต้องการด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถและทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และอาจารย์มีความต้องการด้านบุคลากรมากที่สุด คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการตอบคำถามและการช่วยค้นคว้า

คำสำคัญ : การจัดพื้นที่การเรียนรู้, พื้นที่การเรียนรู้, ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Abstract

This research aimed to study current states of information commons for Roi Et Rajabhat University library and determine the needs for learning spaces at Roi Et Rajabhat University library. The participants were 653 stakeholders included 2 university executives, 3 librarians, 164 lecturers, 103 Master's students and 381 Bachelor's students. The researchers employed structured interviews, and questionnaires for data collection. The data were analyzed using content analysis, percentage, average, and standard deviation.

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อีเมล: jirat_wichit@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master Student of Art Program in Information Science, Faculty of Informatics, Mahasarakham University,
Email: jirat_wichit@hotmail.com

² Assistant Professor, Ph.D., Lecturer in Faculty of Informatics, Mahasarakham University

The results suggested that students and lecturers of Roi Et Rajabhat University gave opinions about current states of information commons for Roi Et Rajabhat University library, overall it was at a very appropriate level. When consider each aspect found that students and lecturers gave opinions on a library staff aspect was at the most appropriate level. For library staff, students gave opinions that staff were knowledgeable with technology skills. While, lecturers thought that staff helped and solved problems in library services rapidly.

The needs for learning spaces at Roi Et Rajabhat University library of students and lecturers of Roi Et Rajabhat University, overall the need was at a very level. When consider each aspect found that students wanted a library staff aspect at a very level. For library staff, students want knowledgeable staff with technology skills. Lecturers wanted a library staff aspect at the most level. Lecturers wanted enthusiastic staff who could responds to questions and help finding resources.

Keywords : Information Commons, Learning Space, Roi Et Rajabhat University Library

บทนำ

การจัดพื้นที่การเรียนรู้ (Information Commons) ถือว่าเป็นรูปแบบการให้บริการเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบห้องสมุดที่เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการและการคาดการณ์ถึงความต้องการของผู้ใช้ เป็นการบูรณาการทรัพยากรและบริการเข้าด้วยกัน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในรูปแบบของความร่วมมือ การรวมบริการ และทรัพยากรต่าง ๆ ไว้ในพื้นที่เดียวกันซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่การเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ของห้องสมุด ตลอดจนถึงการได้รับความช่วยเหลือแนะนำ โดยมีการสนับสนุนด้านเทคนิคและซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เพื่อให้ นักศึกษา สามารถทำการวิจัย และทำงานที่ได้รับมอบหมายภายในสภาพแวดล้อมแบบเบ็ดเสร็จ (one-stop shopping) โดยมุ่งเน้น การจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนการสอนของสถาบัน (สมาน ลอยฟ้า, 2549 : 18) ในปัจจุบันบทบาทของห้องสมุดเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก โดยผู้เรียนให้คุณค่ากับห้องสมุดที่เป็นพื้นที่ที่มีสิ่งแวดล้อมทางด้านวิชาการ สำหรับการทำงาน และเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น มีห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้ปรับเปลี่ยนการให้บริการจากห้องสมุดรูปแบบเดิมไปสู่การจัดบริการพื้นที่การเรียนรู้ (Information Commons) ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในยุคดิจิทัล (รุจโรจน์ แก้วอุไร และชโรชนีชัย ชัยมินทร์, 2562 : 368) บทบาทของห้องสมุด ถือว่ามีความสำคัญด้านวิชาการที่ช่วยสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้าทรัพยากรสารสนเทศเชิงวิชาการ มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเรื่อย ๆ จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นสำคัญ รวมทั้งการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ทำให้การใช้ห้องสมุดเปลี่ยนไป การใช้หนังสือในห้องสมุดลดลง เนื่องจากมีรูปแบบที่เป็นดิจิทัลเข้ามาแทนที่ที่สามารถเข้าถึงได้ทางออนไลน์ บทบาทการยืมหนังสือเล่มจึงลดน้อยลง ลักษณะทางกายภาพเริ่มไม่ตอบสนองกับการใช้บริการในปัจจุบัน การจัดพื้นที่การเรียนรู้ (Information Commons) ถือเป็นแนวคิดเชิงนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา โดยเป็นการหลอมรวม การให้บริการของห้องสมุดและบริการของเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดพื้นที่การเรียนรู้คือ เพื่อตอบสนอง ต่อความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา อีกทั้งเทคโนโลยีการศึกษาและความต้องการของสถานศึกษา ในการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นชุมชนวิชาการและวัฒนธรรม (สมาน ลอยฟ้า, 2549 : 15) ห้องสมุดต้องปรับบทบาทเพื่อส่งเสริม การเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ห้องสมุดมีการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์จากการใช้พื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการ พื้นที่ในการเรียนรู้ร่วมกัน อาทิเช่น การทำงานเป็นกลุ่ม การศึกษาค้นคว้าร่วมกัน ในสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ได้รับอิทธิพล จากการปฏิวัติทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็ว ส่งผลทำให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการค้นคว้าทางการศึกษาไปในทิศทาง

ที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ของผู้เรียน มากกว่าการสอนโดยถ่ายทอดเนื้อหาของผู้สอน การเรียนรู้ในยุคนี้ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในชั้นเรียนแต่เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่ว่าจะเป็นในสถานศึกษา ร้านกาแฟ ร้านอาหาร หรือสถานที่สาธารณะ และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นทั่วทุกภูมิภาคของโลกทำให้ประชาชนทั่วโลกตระหนักถึงการป้องกันโรคที่เกิดขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลายอย่างทั้งดำเนินการอยู่ในชีวิตประจำวันเกือบทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิตประจำวัน การทำงาน การติดต่อสื่อสาร รวมถึงพฤติกรรมในด้านสารสนเทศ ด้วยเหตุนี้วงการศึกษาก็จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดพื้นที่การเรียนรู้หรือสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่จะช่วยเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น จึงมีแนวปฏิบัติในการเข้าใช้บริการและการจัดเตรียมพื้นที่ในการให้บริการห้องสมุดในวิถีแบบ New Normal เกิดขึ้น การปรับเปลี่ยนหรือการจัดพื้นที่การใช้พื้นที่ (Space) ให้สอดคล้องกับผู้ใช้บริการ กล่าวได้ว่าเป็น “ยุคฟื้นฟูใหม่ของพื้นที่” หรือ Renaissance of space ของโลกห้องสมุด (วัฒนชัย วิณิชจะกุล, 2558 : 1) การปรับกระบวนทัศน์ในการคิดใหม่เกี่ยวกับพื้นที่และบริการห้องสมุด นับได้ว่าเป็นแนวคิดที่สำคัญต่อโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Watson, 2013 : 1) ในการให้บริการพื้นที่ใช้งานร่วมกัน (Common space) เพื่อให้ห้องสมุดได้กลายเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่สนับสนุนการค้นคว้าการสร้างสรรค์ และการร่วมมือระหว่างนักศึกษา อาจารย์ บุคลากร (ทัศนีย์ แซ่ลิ้ม, 2560 : 12)

การจัดพื้นที่การเรียนรู้ (Information Commons) ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ต้องมีพื้นที่ในการส่งเสริมการอ่าน มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ (Study space) ทั้งแบบกลุ่ม ห้องส่วนบุคคล และห้องที่เงียบสงบ ให้บริการห้องประชุม สัมมนา ห้องเรียนแบบกลุ่มพร้อมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ มีพื้นที่สำหรับพบปะพูดคุย และมีร้านกาแฟให้บริการ มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการทำงานของนักศึกษา เช่น เครื่องพิมพ์ สแกนเนอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร และให้บริการซอฟต์แวร์ ที่ถูกลิขสิทธิ์ มีปลั๊กสำหรับชาร์จไฟฟ้าและเครื่องพิมพ์แบบมัลติฟังก์ชัน และยังมีผู้ให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าคอยช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังมีห้องประชุมกลุ่ม ห้องอ่านเดี่ยว ห้องสำหรับบัณฑิตศึกษา และห้องโซนเงียบ ไว้ให้บริการ (Asvapooisitkul, 2018 : 9) หรือบางครั้งถูกเรียกว่าพื้นที่การเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Learning Space) ปัจจุบันนี้มีห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้ปรับเปลี่ยนการให้บริการจากห้องสมุดรูปแบบเดิม ไปสู่การจัดบริการพื้นที่การเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในยุคดิจิทัล ซึ่งแนวโน้มห้องสมุดในอนาคตคือ ต้องลดพื้นที่การจัดเก็บหนังสือ ปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่ให้บริการในลักษณะโลกเสมือน ตอบสนองความต้องการเฉพาะด้าน เช่น ด้านการวิจัย การสร้างสรรค์นวัตกรรม ในด้านอาคารสถานที่ ที่คงอยู่ควรปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่การแสดงออกหรือพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ต่อยอดองค์ความรู้ และสร้างนวัตกรรม (จุโรจน์ แก้วอุไร และชโรษีนิษฐ์ ชัยมินทร์, 2562 : 373)

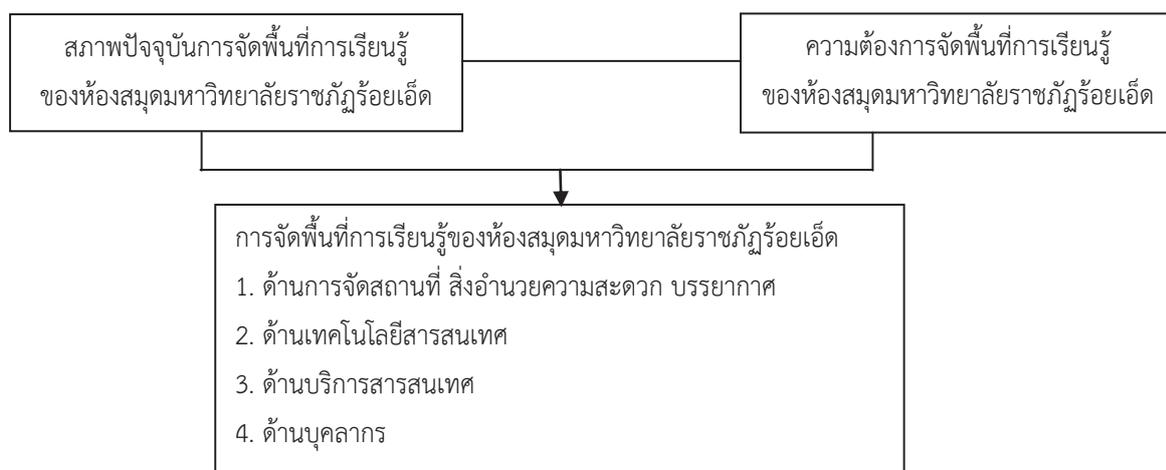
ดังนั้น การจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จึงจำเป็นต้องหาแนวทางพัฒนาห้องสมุดเพื่อตอบสนองต่อผู้เรียนยุคใหม่ และส่งเสริมบทบาทของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ให้เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้บนพื้นฐานของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงการปรับเปลี่ยนการบริการสารสนเทศยุคดิจิทัลให้เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ มุ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ ที่สามารถเข้าถึงบริการดิจิทัลที่หลากหลาย ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่เงียบสงบสำหรับผ่อนคลาย และจัดให้มีพื้นที่การเรียนรู้ด้วยตนเองแบบอิสระมีการออกแบบขึ้นโดยเฉพาะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

กรอบแนวคิด

การศึกษาการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด” ซึ่งเป็นการหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด การจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการต่อการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารและบรรณารักษ์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด และแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์เนื้อหาสรุปภาพรวมของการศึกษาโดยใช้วิธีพรรณนา ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 6 คน บรรณารักษ์ จำนวน 4 คน อาจารย์ จำนวน 277 คน นักศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 147 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 8,081 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน และบรรณารักษ์ จำนวน 3 คน ได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาด

กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

1.2.2 อาจารย์ จำนวน 164 คน นักศึกษาปริญญาโท จำนวน 103 คน นักศึกษาปริญญาตรี จำนวน

381 คน ได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) โดยใช้ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเครื่องมือ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุด ด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านบริการสารสนเทศ และด้านบุคลากร

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้สัมภาษณ์ที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of Item of Objective Congruence : IOC) เลือกคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง 0.67-1.00

2.2 แบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณในการเก็บรวบรวมแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยประมาณค่าระดับการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 มีระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 มีระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 มีระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 มีระดับน้อย และค่าเฉลี่ย 0.00-1.50 มีระดับน้อยที่สุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุด
2. ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์สภาพและความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ตรงตามเนื้อหา และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำมาแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุมและความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญตามคุณสมบัติดังนี้ มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทขึ้นไปทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ซึ่งมีจำนวน 3 คน โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตร IOC (Index of Item of Objective Congruence) เกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้อง ใช้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ปรากฏว่า มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67-1.00

5. แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่อประธานและกรรมการควมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจพิจารณา

6. นำแบบสัมภาษณ์ซึ่งผ่านการแก้ไขแล้ว มาทำการจัดพิมพ์สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

แบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุด
2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ตรงตามเนื้อหา และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำมาแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุม และความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้สูตร IOC (Index of Item of Objective Congruence) ที่มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

5. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจพิจารณาและนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ใช้บริการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.98

6. นำแบบสอบถามซึ่งผ่านการแก้ไขแล้ว มาจัดพิมพ์สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดกับผู้บริหาร บรรณารักษ์ อาจารย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท และนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมโดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมีขั้นตอนดังนี้ จัดทำหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดที่เป็นพื้นที่ศึกษา ประสานงานและติดต่อล่วงหน้า นัดหมายวันและเวลาในการสัมภาษณ์

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ที่เป็นพื้นที่ศึกษาพร้อมส่งแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 648 ชุด ได้รับแบบสอบถาม กลับคืน 648 ชุด (นักศึกษา 484 ชุด และอาจารย์ 164 ชุด) แต่ได้แบบสอบถามที่มีการตอบสมบูรณ์ทั้งฉบับจำนวน 473 ชุด และแบบสอบถามที่มีการตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ จำนวน 175 ชุด ทำให้ผู้วิจัยต้องทำการแจกแบบสอบถามเพิ่มเติมครั้งที่ 2 เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์และครบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองอีกจำนวน 175 ชุด โดยผู้วิจัยใช้วิธีคัดเลือกแจกแบบสอบถามเฉพาะผู้ที่ไม่เคยตอบแบบสอบถามในการการวิจัยครั้งนี้ โดยการสอบถามรายบุคคลและรอรับแบบสอบถามกลับพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเพิ่มเติมจำนวน 175 ชุด รวมได้รับกลับคืนทั้งสิ้น 648 ชุด (นักศึกษา 484 ชุด และอาจารย์ 164 ชุด) แบบสอบถามทั้งหมดได้รับการตรวจสอบและประเมินความครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ คัดเลือก วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดกลุ่มข้อมูล จากนั้นสรุปภาพรวมแบบพรรณนาวิเคราะห์

4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ นำเสนอเป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำเสนอแบบบรรยาย

สรุปผล

ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยผลวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถค้นหาหนังสือโดยไม่ต้องไปค้นหาหนังสือที่ห้องสมุด และบริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ผ่านเว็บ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E-book) วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Journal) ที่จัดให้บริการและบริการยืมทรัพยากรสารสนเทศระหว่างห้องสมุด แต่ยังไม่มีการพิมพ์และบริการถ่ายเอกสาร จึงทำให้ผู้ใช้บริการไม่ได้รับความสะดวกในด้านนี้”

1.4 ด้านบุคลากร บทบาทหน้าที่ของบุคลากร มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ไม่เพียงแต่ให้การรู้สารสนเทศเท่านั้นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมและบทบาทในการให้บริการด้านเทคนิค เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องมือเทคโนโลยีต่าง ๆ พร้อมที่จะให้บริการและสามารถใช้ได้ง่ายและสะดวก ทั้งนี้เพื่อให้ห้องสมุดกลายเป็นห้องปฏิบัติการแห่งการเรียนรู้ บริการเพื่อผู้ใช้ ทำงานให้สำเร็จ บุคลากรที่ให้บริการมีความกระตือรือร้นในการทำงาน พร้อมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน สามารถช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาในการให้บริการด้วยความรวดเร็ว ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“บุคลากร มีจำนวนที่เพียงพอต่อการดำเนินงานของห้องสมุด บุคลากรมีความรู้ความสามารถทางสารสนเทศอย่างดีและมีทักษะทางวิชาชีพ เพื่อใช้สำหรับการปฏิบัติงาน แต่มีบุคลากรบางส่วนที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่ตรงกับสายงานที่ปฏิบัติ แต่สามารถพัฒนาเรียนรู้และปฏิบัติงานห้องสมุดได้”

2. ความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

2.1 ด้านการจัดสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศ การจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่หลากหลาย ซึ่งด้านการจัดสถานที่ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนและออกแบบพื้นที่ให้สอดคล้องกับผู้ใช้บริการในการให้บริการพื้นที่ใช้งานร่วมกัน เพื่อให้ห้องสมุดได้กลายเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่สนับสนุนการค้นคว้า และการร่วมมือระหว่างนักศึกษา อาจารย์ บุคลากร มีสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในแต่ละพื้นที่ โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ออกแบบพื้นที่ไว้ พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความประทับใจ ดังผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“ห้องสมุดควรมีการออกแบบโดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นโซนเพื่อจัดกลุ่มการให้บริการ เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในห้องสมุดมากยิ่งขึ้น การใช้พื้นที่ที่จัดแบ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยพื้นที่ใช้สอยสามารถขยายและปรับเปลี่ยนขนาดได้ตามความเหมาะสม และการจัดสถานที่ที่เอื้อต่อการเข้าใช้บริการ คือ “พื้นที่จอดรถ (Parking zone) ควรจัดการให้มีหลังคาเพื่อบังแดดและฝน และจัดสรรที่จอดรถให้เพียงพอกับผู้ใช้บริการพร้อมทั้งระบบรักษาความปลอดภัย เพิ่มกล้องวงจรปิดในจุดสำคัญ เช่น พื้นที่จอดรถและหน้าห้องสมุด”

2.2 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีการนำเทคโนโลยีมาจัดเก็บข้อมูลให้แก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งเป็นพื้นที่การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัยนั้นสามารถทำงานร่วมกันด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และช่วยให้ผู้ใช้บริการทำงานหลาย ๆ งานในเวลาเดียวกัน ช่วยให้ผู้ใช้บริการทั้งรายบุคคลและกลุ่มสามารถเข้าถึงสารสนเทศ ทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และออนไลน์ได้อย่างอิสระ และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และวิชาการต่าง ๆ ที่ผู้ใช้บริการสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลา การให้บริการออนไลน์ต่าง ๆ สามารถค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลออนไลน์ และทางแอปพลิเคชัน ซึ่งในปัจจุบันมีการแปลงทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการ และเป็นการประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บลดค่าใช้จ่ายในการดูแลทรัพยากรสารสนเทศ ดังผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“เทคโนโลยีสารสนเทศต้องรองรับการผลิตสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ รองรับการใช้งานและมีอุปกรณ์เสริมให้ผู้ใช้บริการด้วยสามารถเข้าถึงได้ง่าย”

“ควรมีการปรับเปลี่ยนการให้บริการที่รวดเร็วและทันสมัย โดยการเพิ่มจุดบริการอินเทอร์เน็ตไร้สายและความเร็วให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตทุกพื้นที่ของศูนย์วิทยบริการ”

2.3 ด้านบริการสารสนเทศ เน้นการจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ทางออนไลน์ ที่สามารถเข้าถึงบริการดิจิทัลที่หลากหลาย สำหรับให้ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นสารสนเทศต่าง ๆ และใช้บริการของห้องสมุดผ่านเว็บไซต์

ได้อย่างสะดวกง่ายดายโดยค้นจากคอมพิวเตอร์ผ่านระบบเครือข่ายซึ่งอยู่ที่ใดก็ได้ และควรมีบริการสารสนเทศที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ เช่น บริการตอบคำถามผ่านอีเมล (E-mail) บริการตอบคำถามผ่านการแชทถาม-ตอบที่ตอบทันที การให้บริการเบ็ดเสร็จแบบจุดเดียว และมีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้อำนวยความสะดวกในการให้บริการและเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ สามารถค้นหาและเปิดอ่านได้ทันที โดยที่ผู้ใช้ไม่ต้องมาที่ห้องสมุด โดยจัดบริการเพื่อการเรียนรู้ในอาคารเดียว โดยรวมบริการของห้องสมุด ได้แก่ 1) งานบริการช่วยค้นคว้างานวิจัย 2) บริการทรัพยากรสารสนเทศ 3) งานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) บริการให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาทางคอมพิวเตอร์ และ 5) บริการให้คำปรึกษาด้านการเขียนรายงาน วิทยานิพนธ์ วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ เน้นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เนื่องจากความต้องการความชอบ ของผู้ใช้บริการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“เพิ่มทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ให้มากขึ้น เน้นให้บริการและจัดหาทรัพยากรที่อยู่ในรูปดิจิทัล”

“ผู้ใช้บริการสามารถติดต่อผู้ให้บริการทั้งทางออนไลน์และไม่ออนไลน์ ผู้ใช้บริการสามารถรู้ได้ว่าบรรณารักษ์คนไหนออนไลน์ และสามารถตอบคำถามของผู้ใช้บริการทันที”

“การบริการสารสนเทศจะเน้นที่การบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าสามารถตอบคำถามของผู้ใช้บริการได้ตลอดเวลา บรรณารักษ์ผู้ให้บริการจะไม่เน้นงานเทคนิค จะเน้นบรรณารักษ์บริการ” และในปัจจุบันสถานการณ์ของการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้สถานที่ต่าง ๆ ต้องมีมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการป้องกันการแพร่ระบาด หนึ่งในสถานที่ที่มีทางภาครัฐได้ออกมาตรการอย่างเข้มข้น คือ สถานศึกษาและห้องสมุด เนื่องจากเป็นแหล่งรวมตัวของนักศึกษา และมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นการให้บริการแบบเผชิญหน้า จึงมีโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของเชื้อโรคได้ง่าย ดังนั้น จึงต้องจัดให้บริการแบบ New Normal มีมาตรการหรือแนวปฏิบัติในการป้องกันการแพร่ระบาดสำหรับเจ้าหน้าที่ นักศึกษาที่มาเข้าใช้บริการห้องสมุด ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2.4 ด้านบุคลากร ต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ เป็นนักจัดการสามารถตอบสนองความต้องการ ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้ได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพควรมีความรู้ความสามารถในด้านการให้บริการ งานบริการงานวิจัย งานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นผู้คอยช่วยเหลือแนะนำฝึกอบรมการใช้บริการห้องสมุด และปรับบทบาทบรรณารักษ์ให้เป็นผู้นำด้านสารสนเทศที่เชี่ยวชาญ เพื่อให้คำปรึกษาแทนการเป็นผู้ค้นหาข้อมูล บรรณารักษ์ และนักเทคโนโลยีสารสนเทศหรือเจ้าหน้าที่ที่ต้องมีความรู้ความสามารถครบทุกด้าน ทั้งทางการให้บริการสารสนเทศและการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะต้องเป็นผู้คอยช่วยเหลือแนะนำและฝึกอบรมที่มีความรู้ความชำนาญไว้คอยช่วยเหลือแก่ผู้ใช้บริการ ดังผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“บุคลากรต้องเป็นคนที่กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลง ทำงานที่มีความรู้พื้นฐานในแต่ละเรื่องได้และมีเป้าหมายในการปฏิบัติงาน”

“บุคลิกภาพของผู้ให้บริการบุคลากรต้องมีจิตบริการ ยิ้มแย้มแจ่มใสพร้อมให้บริการอยู่เสมอพร้อมทั้งควรส่งเสริมการอบรมและพัฒนาศักยภาพด้านวิชาชีพแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง และบุคลากรควรมีทักษะทางภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารกับผู้ใช้บริการ”

สภาพปัจจุบันและความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้ แสดงตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไป

รายการ	นักศึกษา (N=484)		อาจารย์ (N=164)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม				
1.1 เพศชาย	114	23.6	39	23.8
1.2 เพศหญิง	370	76.4	125	76.2
2. ข้อมูลการเข้าใช้ห้องสมุด				
2.1 เดือนละครั้ง	64	13.2	65	39.6
2.2 สัปดาห์ละครั้ง	228	47.1	52	31.7
2.3 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์	172	35.5	47	28.7
2.4 ทุกวัน	20	4.1	0	0
3. วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้บริการห้องสมุด				
3.1 เพื่อใช้ในการเรียน	347	71.7	31	18.9
3.2 เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า	338	69.8	51	31.1
3.3 เพื่อใช้ในการอ่านและหาความรู้เพิ่มเติม	207	42.8	35	21.3
3.4 เพื่อใช้ในการสอน	38	7.9	113	68.9
3.5 เพื่อใช้ในการค้นคว้างานวิจัย	145	30.0	57	34.8
4. ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ				
4.1 หนังสือ ตำรา	427	88.2	140	85.4
4.2 ฐานข้อมูลออนไลน์	304	62.8	53	32.3
4.3 นวนิยาย	149	30.8	15	9.1
4.4 รายงานวิจัย	146	30.2	55	33.5
5. บริการสารสนเทศที่ใช้บริการ				
5.1 บริการยืม-คืน	302	62.4	119	72.6
5.2 บริการอินเทอร์เน็ต	207	42.8	26	15.9
5.3 บริการที่นั่งอ่าน	330	68.2	21	12.8
5.4 บริการฐานข้อมูลออนไลน์	85	17.6	87	53.0
5.5 บริการห้องประชุม	109	22.5	30	18.3

จากตาราง พบว่า 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง จำนวน 370 คน (ร้อยละ 76.4) รองลงมาเป็นอาจารย์ เพศหญิง จำนวน 125 คน (ร้อยละ 76.2) 2) ข้อมูลการเข้าใช้ห้องสมุด จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ดังนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้บริการห้องสมุด สัปดาห์ละครั้ง

มากที่สุด จำนวน 228 คน (ร้อยละ 47.1) อาจารย์ส่วนใหญ่เข้าใช้บริการห้องสมุด เดือนละครั้ง มากที่สุด จำนวน 65 คน (ร้อยละ 39.6) 3) วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้บริการห้องสมุดดังนี้ นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้บริการห้องสมุด เพื่อใช้ในการเรียนมากที่สุด จำนวน 347 คน (ร้อยละ 71.7) สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้บริการห้องสมุด เพื่อใช้ในการสอนมากที่สุด จำนวน 113 คน (ร้อยละ 68.9) 4) ประเภททรัพยากรสารสนเทศ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ใช้บริการ คือ หนังสือ ตำรา มากที่สุด จำนวน 427 คน (ร้อยละ 88.2) สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ใช้บริการ คือ หนังสือ ตำรา มากที่สุด จำนวน 140 คน (ร้อยละ 85.4) 5) บริการสารสนเทศที่ใช้บริการนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ใช้บริการสารสนเทศ คือ บริการที่นั่งอ่านมากที่สุด จำนวน 330 คน (ร้อยละ 68.2) สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ใช้บริการสารสนเทศ คือ บริการยืม-คืนมากที่สุด จำนวน 119 คน (ร้อยละ 72.6) 6) สภาพปัจจุบันและความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด รายละเอียดมีทั้งหมด 4 ด้าน ผลการศึกษาเป็นดังนี้ ตาราง 2

ตาราง 2 สภาพปัจจุบันและความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

การจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	นักศึกษา				อาจารย์			
	สภาพ ปัจจุบัน		ความ ต้องการ		สภาพ ปัจจุบัน		ความ ต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการจัดสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศ								
1.1 ห้องสมุดตั้งอยู่ในศูนย์กลางพื้นที่ของมหาวิทยาลัย	4.41	0.72	4.57	0.68	4.37	0.83	4.52	0.74
1.2 ห้องสมุดตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก	4.29	0.80	4.53	0.69	4.39	0.65	4.46	0.73
1.3 เคาน์เตอร์บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม	4.22	0.80	4.42	0.76	4.34	0.79	4.41	0.79
1.4 เวลาเปิด-ปิด ห้องสมุดมีความสอดคล้อง กับความต้องการของผู้ใช้บริการ	3.74	1.10	4.53	0.74	4.24	0.84	4.52	0.75
1.5 บริเวณภายนอกห้องสมุดมีความร่มรื่นสวยงาม	4.08	0.88	4.57	0.68	4.24	0.83	4.53	0.74
1.6 ระบบปรับอากาศ/ระบายอากาศที่ดี มีบรรยากาศที่เงียบสงบ	3.91	0.92	4.56	0.66	4.15	0.99	4.57	0.67
1.7 ห้องสมุดมีบริเวณกว้างขวางรองรับจำนวน ผู้ใช้ที่เพียงพอ	4.14	0.83	4.51	0.74	4.38	0.67	4.48	0.80
2. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ								
2.1 มีระบบห้องสมุดอัตโนมัติเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการจัดการสารสนเทศ	3.93	0.94	4.49	0.70	4.12	0.93	4.46	0.75
2.2 มีคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่ทันสมัยใช้งาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.82	0.94	4.51	0.69	4.13	0.93	4.45	0.79
2.3 มีบริการระบบอินเทอร์เน็ตและระบบเครือข่ายไร้สาย	3.67	0.91	4.56	0.66	4.02	0.88	4.57	0.73

ตาราง 2 (ต่อ)

การจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	นักศึกษา				อาจารย์			
	สภาพปัจจุบัน		ความต้องการ		สภาพปัจจุบัน		ความต้องการ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3. ด้านบริการสารสนเทศ								
3.1 บริการสารสนเทศมีบริการตอบคำถาม เพื่อช่วยในการค้นคว้าที่สะดวกรวดเร็ว	3.87	1.00	4.46	0.75	4.21	0.91	4.48	0.79
3.2 บริการแนะนำหนังสือใหม่	3.65	1.06	4.46	0.76	4.12	0.95	4.40	0.86
3.3 มีบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด	3.83	1.08	4.38	0.76	4.14	0.82	4.33	0.84
3.4 บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ ภายในห้องสมุด	4.07	0.93	4.59	0.64	4.07	0.92	4.40	0.82
3.5 บริการห้องเพื่อศึกษาค้นคว้าและทำวิจัย	3.58	1.06	4.54	0.70	4.02	1.00	4.50	0.73
3.6 บริการตรวจสอบ/แก้ไขการเขียนอ้างอิง และการเขียนบรรณานุกรมในการเผยแพร่ รายงานวิจัย	3.61	1.08	4.56	0.64	3.99	0.99	4.52	0.70
3.7 บริการยืมระหว่างห้องสมุด	3.79	1.04	4.43	0.78	4.09	1.01	4.55	0.64
4. ด้านบุคลากร								
4.1 บุคลากรมีความรู้ความสามารถและทักษะ ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.17	0.83	4.63	0.63	4.23	0.78	4.59	0.64
4.2 บุคลากรมีทักษะการใช้งานอินเทอร์เน็ต และการสืบค้นสารสนเทศ ออนไลน์	4.09	0.88	4.60	0.64	4.27	0.81	4.59	0.64
4.3 บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ในการตอบคำถามและการช่วยค้นคว้า	3.97	0.92	4.60	0.64	4.27	0.85	4.60	0.73
4.4 บุคลากรสามารถสอน และให้คำแนะนำ แก่ผู้ใช้บริการในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการสืบค้นสารสนเทศ	3.98	0.88	4.59	0.68	4.26	0.81	4.57	0.68
4.5 บุคลากรช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาในการ ให้บริการด้วยความรวดเร็ว	3.98	0.94	4.58	0.66	4.32	0.84	4.59	0.73
4.6 บุคลากรตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน	4.05	0.91	4.58	0.66	4.29	0.85	4.59	0.74
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด	3.95	.10	4.53	.05	4.20	.10	4.51	.06

จากตาราง 2 1) ด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักศึกษา

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันมีความเหมาะสมมากที่สุดคือ ห้องสมุดตั้งอยู่ในศูนย์กลางพื้นที่ของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.72$) และอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ห้องสมุดตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ($\bar{X} = 4.39, S.D. = 0.65$) ส่วนความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด นักศึกษามีความต้องการห้องสมุดตั้งอยู่ในศูนย์กลางพื้นที่ของมหาวิทยาลัยและบริเวณภายนอกห้องสมุด มีความรุ่มรื่นสวยงามมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.67$) และอาจารย์มีความต้องการระบบปรับอากาศ/ระบายอากาศที่ดี มีบรรยากาศที่เงียบสงบ มากที่สุด ($\bar{X} = 57, S.D. = 0.67$) 2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการจัดการสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.93, S.D. = 0.94$) และอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ มีคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่ทันสมัยใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.13, S.D. = 0.93$) ส่วนความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด นักศึกษาต้องการมากที่สุด คือ มีบริการระบบอินเทอร์เน็ตและระบบเครือข่ายไร้สาย ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.66$) และอาจารย์ต้องการมากที่สุด คือ มีบริการระบบอินเทอร์เน็ตและระบบเครือข่ายไร้สาย ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.73$) 3) ด้านบริการสารสนเทศ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุด ($\bar{X} = 4.07, S.D. = 93$) และอาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ บริการสารสนเทศมีบริการตอบคำถามเพื่อช่วยในการค้นคว้าที่สะดวกรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.91$) ส่วนความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด นักศึกษามีความต้องการมากที่สุด คือ บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุด ($\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.64$) และอาจารย์มีความต้องการมากที่สุด คือ บริการยืมระหว่างห้องสมุด ($\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.64$) 4) ด้านบุคลากร นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถและทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.83$) และอาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ บุคลากรช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาในการให้บริการด้วยความรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.84$) ส่วนความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด นักศึกษามีความต้องการมากที่สุด คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถและทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.63, S.D. = 0.63$) และอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มีความต้องการมากที่สุด คือ บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการตอบคำถามและการช่วยค้นคว้า ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.73$)

อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มีประเด็นค้นพบที่สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ด้านการจัดสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศ ห้องสมุดมีลักษณะของอาคารเป็นอาคารเอกเทศ ตั้งอยู่ศูนย์กลางของมหาวิทยาลัย และตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก บริเวณภายนอกห้องสมุดมีความรุ่มรื่นสวยงาม มีความเหมาะสมมากที่สุด สอดคล้องกับมนัสปอง ศรีทอง (2549 : 9) ที่ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของห้องสมุดด้านที่ตั้งว่าห้องสมุดควรตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางของมหาวิทยาลัย มีการสัญจรที่สะดวกเข้าไปใช้บริการได้ง่าย ลักษณะอาคารเป็นอาคารเอกเทศที่มีพื้นที่เพียงพอและเหมาะสมในการใช้งาน

1.2 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งการบริการของห้องสมุดมีความจำเป็นที่ต้องนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุน การบริการสารสนเทศทั้งเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีเครือข่าย โดยผู้บริหาร บรรณารักษ์ อาจารย์ และนักศึกษา มีความคิดเห็น ที่ตรงกันว่า ด้านเทคโนโลยีเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต ระบบเครือข่ายนั้นต้องสามารถรองรับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสภาพปัจจุบันของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดนั้น ระบบอินเทอร์เน็ตเครือข่ายไร้สายยังมีการกระจายสัญญาณ ยังไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ของการให้บริการ ควรมีการปรับปรุงด้านระบบเครือข่ายไร้สายควรขยายสัญญาณให้สามารถเข้าใช้บริการ อินเทอร์เน็ต ได้อย่างทั่วถึงครอบคลุมในทุกพื้นที่ภายในห้องสมุด เพื่อให้รองรับการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็ว มีความต่อเนื่อง และเพียงพอต่อการใช้บริการ สอดคล้องกับฉันทมติ บัญญัติ (2556 : 9) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการ ใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี เพื่อสำรวจสภาพปัญหา และความต้องการใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี พบว่าการใช้ระบบ ระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งความเร็วอินเทอร์เน็ตยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ และระบบอินเทอร์เน็ตเครือข่าย แบบไร้สายสำหรับนักศึกษาไม่สามารถเข้าใช้งานได้ นั้น จึงควรปรับปรุงเพื่อให้รองรับการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า

2.1 การจัดสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศ ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนและออกแบบพื้นที่ ให้สอดคล้องกับผู้ใช้บริการในการให้บริการพื้นที่ใช้งานร่วมกัน เพื่อให้ห้องสมุดได้กลายเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่สนับสนุน การค้นคว้า และการร่วมมือระหว่างนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและชุมชน มีสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในแต่ละพื้นที่ โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ออกแบบพื้นที่ไว้ พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม และบริเวณภายนอก ห้องสมุดมีความร่มรื่นสวยงาม เกิดความประทับใจ ห้องสมุดควรมีการออกแบบโดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นโซน (Zone) เพื่อจัดกลุ่ม การให้บริการ เนื่องจากปัจจุบันห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดยังไม่มีการจัดพื้นที่การเรียนรู้ที่ชัดเจน ยังมีเพียงการจัด พื้นที่บริการพื้นฐาน เช่น พื้นที่บริการยืมคืนทรัพยากรสารสนเทศ พื้นที่นั่งอ่าน พื้นที่จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้อง กับสมบัติ วงศ์อัสวณกุล (2551 : 47-50) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดควรมีการออกแบบโดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ลักษณะ เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในห้องสมุดมากยิ่งขึ้น คือ 1) พื้นที่พักผ่อนเป็นพื้นที่บริการอ่านวารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ มีบรรยากาศสบายๆ เป็นกันเอง ให้ความรู้สึกอบอุ่นเหมือนอยู่บ้าน อาจจัดให้มีมุมกาแฟไว้บริการ 2) พื้นที่สำหรับอ่าน และศึกษาค้นคว้า แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีบรรยากาศเงียบสงบ และอาจมีพื้นที่สำหรับใช้เสียง ในการศึกษาเป็นกลุ่ม มีโต๊ะเก้าอี้ หลายรูปแบบ นั่งได้สบาย และมีห้องสำหรับการศึกษาเดี่ยวและกลุ่ม 3) พื้นที่สำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง มุมพบปะ ซึ่งอาจใช้เสียงได้ในระดับหนึ่งเพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในห้องสมุดมากยิ่งขึ้น พื้นที่ใช้สอยสามารถยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนขนาดได้ตามความเหมาะสม เน้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ ด้วยตนเองสำหรับอ่านและศึกษาค้นคว้า แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีบรรยากาศเงียบสงบ และอาจมีพื้นที่สำหรับใช้เสียง ซึ่งสอดคล้องกับ นิรุตต์ โรจนบุตร (2556 : 98-104) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในหอสมุดกลางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของสถาบันฯ พบว่า ความต้องการพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวก มีลักษณะการใช้งานแบบกลุ่มใหญ่ ต้องการพื้นที่เอนกประสงค์เพื่อใช้ในการทำงานกลุ่ม ต้องการพื้นที่และวัสดุอุปกรณ์เฉพาะทาง พฤติกรรมการใช้พื้นที่ห้องสมุดของนักศึกษา ส่วนใหญ่มีลักษณะการใช้พื้นที่แบบเดี่ยว ส่วนใหญ่กิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นการใช้ สำหรับการอ่านหนังสือ ประชุมงาน และการค้นคว้าข้อมูลมีลักษณะที่ต้องการใช้เสียงค่อนข้างดัง และพื้นที่เงียบสงบ เพื่อการศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้ผู้บริหารยังมีข้อเสนอแนะในการจัดสถานที่ที่เอื้อต่อการเข้าใช้บริการ คือ พื้นที่จอดรถ (Parking zone) ควรจัดการให้มีหลังคาเพื่อบังแดดและฝน และจัดสรรที่จอดรถให้เพียงพอกับผู้ใช้บริการพร้อมทั้งระบบรักษาความปลอดภัย ควรเพิ่มกล้องวงจรปิดในจุดสำคัญ เช่น พื้นที่จอดรถและหน้าห้องสมุด

2.2 ด้านบริการสารสนเทศ พบว่าผู้บริหาร บรรณารักษ์และนักศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริการสารสนเทศ การจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ทางออนไลน์ สำหรับให้ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นสารสนเทศต่าง ๆ และใช้บริการ

ของห้องสมุดผ่านเว็บไซต์ได้อย่างสะดวก และควรมีบริการตอบคำถามผ่านอีเมล (E-mail) บริการตอบคำถามผ่านการแชท ถาม-ตอบที่ตอบทันที การให้บริการเบ็ดเสร็จแบบจุดเดียว ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถติดต่อผู้ให้บริการทั้งทางออนไลน์ (online) และออฟไลน์ (onsite) และการบริการสารสนเทศจะเน้นที่การบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าสามารถตอบคำถามของผู้ใช้บริการได้ตลอดเวลา มุ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ทางออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงบริการดิจิทัลที่หลากหลาย งานบริการช่วยค้นคว้างานวิจัย บริการทรัพยากรสารสนเทศแบบดิจิทัลเข้าถึงงานอื่น ๆ บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เนื่องจากห้องสมุดมีเพียงการจัดบริการแบบพื้นฐาน ยังไม่มีรูปแบบการให้บริการแบบออนไลน์ การตอบคำถามมีเพียงการบริการเฉพาะจุดให้บริการแบบเผชิญหน้า การให้บริการออนไลน์มีเพียงถาม-ตอบผ่านเพจ Facebook เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553 : 46) ได้กล่าวในการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เรื่อง “Information Commons กับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้” มีรูปแบบการบริการใหม่ ๆ ที่ตอบสนองการทำวิจัย เช่น บริการแจ้งข้อมูลใหม่ บริการช่วยค้นคว้าหาข้อมูลบริการช่วยเหลือการอ้างอิง บริการรวบรวมสารสนเทศของห้องสมุด และใช้บริการของห้องสมุดผ่านเว็บไซต์ได้อย่างสะดวก การบริการสารสนเทศจะเน้นที่การบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าสามารถตอบคำถามของผู้ใช้บริการได้ตลอดเวลา และสอดคล้องกับวาริรัตน์ จะรา, มาลิน เสี่ยงมกุล และอุไร การวิจิต (2559 : 26) ได้ศึกษาความพึงพอใจและความต้องการใช้บริการสารสนเทศเพื่อการค้นคว้าและวิจัยหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต พบว่า มีความพึงพอใจต่อการให้บริการสารสนเทศเพื่อการค้นคว้าและวิจัย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการ ในการค้นหาข้อมูล และให้คำปรึกษาด้านการทำวิจัยแก่นักศึกษา ทั้งการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ การยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ การให้บริการเบ็ดเสร็จแบบจุดเดียว ซึ่งเป็นมากกว่าห้องสมุดและศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ ผสมผสานบริการสารสนเทศของทั้งสองส่วนไว้ด้วยกัน ได้แก่ งานบริการช่วยค้นคว้างานวิจัย บริการทรัพยากรสารสนเทศแบบดิจิทัลเข้าถึงงานอื่น ๆ และมีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้อำนวยความสะดวกในการให้บริการและเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ สามารถค้นหาและเปิดอ่านได้ทันที โดยที่ผู้ใช้ไม่ต้องมาที่ห้องสมุด ทั้งนี้พบว่าอาจารย์มีความต้องการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดมากที่สุด เนื่องจากอาจารย์มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการสอนและการทำวิจัยเป็นจำนวนมากและหลากหลายสาขาวิชา การแลกเปลี่ยนความรู้และเน้นกระบวนการในการเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับชัยสิทธิ์ อังคะปัญญาเดช (2562 : 89-90) ได้ศึกษาสภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นต่อบริการยืมระหว่างห้องสมุดเว็ลด์แวร์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และสอดคล้องกับกุศล นาคะชาติและรวีวรรณ ชำพล (2536 : 1) ได้ศึกษาการวิเคราะห์กรอบการยืมระหว่างห้องสมุดของฝ่ายห้องสมุด จอห์น เอฟ.เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นอาจารย์

2.3 ด้านบุคลากรจากผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และบรรณารักษ์เห็นว่า บุคลากรต้องเป็นคนที่กระตือรือร้น ในการปฏิบัติงาน ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ทำงานที่มีความรู้พื้นฐานในแต่ละเรื่องได้และมีเป้าหมายในการปฏิบัติงาน และควรส่งเสริมการอบรมพัฒนาศักยภาพด้านวิชาชีพแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง และบุคลากรควรมีทักษะทางภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ในการสื่อสารกับผู้ใช้บริการที่เป็นชาวต่างชาติ เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดนั้นมีนักศึกษาแลกเปลี่ยนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นทักษะทางภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นอย่างมากในการให้บริการ พร้อมทั้งบุคลิกภาพของผู้ให้บริการ บุคลากรต้องมีจิตบริการ ยิ้มแย้มแจ่มใสพร้อมให้บริการอยู่เสมอ ซึ่งผลวิจัยสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้ให้บริการ จากผลสรุปอภิปรายเรื่อง มิติใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีชีวิต (2548 : 67) กล่าวว่า ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา ทิพมหิงษ์ (2547) รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์ พบว่าผู้ให้บริการควรพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการให้บริการ และสอดคล้องกับพรรณณี สวนเพลง (2553 : 46-49) ที่ได้กล่าวไว้ในแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้และการวิจัยในห้องสมุดว่าบุคลากรมีการพัฒนาบุคลิกภาพและภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ห้องสมุดควรมีการนำความต้องการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุด ไปออกแบบพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเองในมหาวิทยาลัย

1.2 ห้องสมุดควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ยืดหยุ่นต่อการใช้พื้นที่ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเหมาะสมปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของผู้ใช้สะดวกแก่การเคลื่อนย้าย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่เพื่อได้การจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดที่มีความหลากหลายและแตกต่างทางสภาพแวดล้อม

2.2 ควรมีการวิจัยประเมินผลการจัดพื้นที่การเรียนรู้ของห้องสมุดเพื่อนำไปพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ต่อไปให้ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ

เอกสารอ้างอิง

- กุลศ นาคะชาติ และรวีวรรณ ขำพล. (2536). *การวิเคราะห์กรอบการยืมระหว่างห้องสมุดของฝ่ายห้องสมุด จอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. ปัตตานี: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชัยสิทธิ์ อังคะปัญญาเดช (2562). สภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นต่อบริการยืมระหว่างห้องสมุดเวิร์ลด์ไชนร์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 12(1), 84-97.
- ณัฐวุฒิ บุญสนธิ. (2556). ความต้องการใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2563, จาก <http://www.amsarthailand.utcc.ac.th/attachments/article/34/Nuttavut.pdf>.
- ทัศนีย์ แซ่ลิ้ม. (2560). Learning Commons: พื้นที่เรียนรู้ไร้กำแพง โมเดลห้องสมุดของศตวรรษที่ 21. สำนักงานอุทยานการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564, จาก https://www.tkpark.or.th/tha/articles_detail/317/Learning-Commons.
- นิรุทธ์ โรจนบุตร. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในหอสมุดกลางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของสถาบันฯ. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล*, 14(1), 98-104.
- พรรณี สวนเพลง. (2553). *แนวคิดใหม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด. การสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 28. 22-24 กันยายน 2553. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ศูนย์กลางนครราชสีมา*: 46-49.
- พัชรา ทิพยมหิงษ์. (2547). *รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. ฉะเชิงเทรา: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์*.
- มนัสปอง ศรีทอง. (2549). *การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต*. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2563, จาก http://group.buriram.org/officer/index_files
- มิติใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีชีวิต. (2548). *วารสารห้องสมุด*, 49(1), 67-75.

- รุจเรชา วิทยายุทธพิบูล. (2553). *Information Commons กับแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ การสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 28. 22-24 กันยายน 2553*. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ศูนย์กลางนครราชสีมา: 46-49.
- รุจโรจน์ แก้วอุไร และชโรชนีชัย ชัยมินทร์. (2562). พื้นที่การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนยุคดิจิทัลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 21(4), 366-377.
- วาริรัตน์ จะระา, มาลิน เสี่ยงมกุล และอุไร การวิจิต (2559). *ความพึงพอใจและความต้องการใช้บริการสารสนเทศเพื่อการค้นคว้าและวิจัย หอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต PULINET Journal 2(2)23-29*. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564, จาก <https://pulinet.oas.psu.ac.th/index.php/journal/article/view/82/87>
- วัฒน์ชัย วินิจจะกุล. (2558). *Renaissance of Space อนาคตห้องสมุด: โจทย์ใหม่ ว่าด้วยพื้นที่การเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2564, จาก https://www.tkpark.or.th/tha/articles_detail/385/Renaissance-of-Space
- สมาน ลอยฟ้า. (2549). *แนวคิด Information Commons กับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2560, จาก <http://www.tcithaijo.org/index.php/jiskku/article/view/6744>
- สมบัติ วงศ์อัสวานฤมล. (2551). *แนวคิดใหม่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องสมุด*. การประชุมวิชาการประจำปี 2551 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 3-5 กันยายน 2551. โรงแรมเอเชีย: กรุงเทพมหานคร.
- Asvapoositkul, P. (2018). Co-working space in library. *T.L.A. Bulletin*, 62(1), 1-14.
- Watson, L. (2013). *Better library and learning space: Project, trends and ideas*. London: FACET Publishing.